

Definicije

Drugi sastanak

Cilj	<ul style="list-style-type: none">• Učenici će naučiti definirati pojmove• Učenici će naučiti karakteristike definicija• Učenici će naučiti što su pogreške u definiranju• Učenici će naučiti upotrebljavati definicije u debati
Ishodi	Nakon sudjelovanja na sastanku debatanti će moći: <ul style="list-style-type: none">• prepoznati što su glavne karakteristike definicija• objasniti funkciju definicije u debati• samostalno definirati pojmove iz teze• prepoznati i navesti dijelove definicije (viši rodni pojam i vrsna razlika)• razlikovati interpretaciju kao subjektivno objašnjenje od definicije kao objektivnog objašnjenja
Materijali	<ul style="list-style-type: none">• Primjer tablice 1 za voditelje• Primjer tablice 1 za učenike• Primjerak tablice 2 za voditelje
Način održavanja	Online u stvarnom vremenu
Metoda	Rasprava, predavanje, samostalan rad, izlaganje
Procijenjeno vrijeme održavanja	40 minuta

Uvod:

Nakon što su učenici savladali što je funkcija definicije, koje karakteristike definicija postoje te pogreške u definiranju dolazimo do zadnjeg dijela analiza definicija gdje će učenici usvojiti na koje dijelove se definicija može dijeliti. Na ovaj način možemo da li je definicija ispravna:

ŠTO DEFINICIJA TREBA BITI	ŠTO DEFINICIJA NE SMIJE BITI
- Objektivna	- Netočna
- Provjerljiva ili mjerljiva	- Preuska

- Potkrijepljena	- Preširoka
- Specifična na točno taj pojam	- Cirkularna ili kružna
/	- Negativna

Kao što smo već napomenuli u prošlom sastanku, valja imati na umu da svi pojmovi koji često mislimo da trebamo definirati iz teze ipak nisu podložni definiranju već ovise o našoj samostalnoj *interpretaciji*. Primjer za to je teza *Ovaj dom smatra da je ekologija bitnija od ekonomije*. Neke debatne ekipe će pojma bitnije definirati kao spektar mogućih parametara koji označuju kada je nešto bolje, dok će neke debatne ekipe tu dati svoju interpretaciju koju će objašnjavati dalje kroz svoje argumente. Kod takvih pojmova valja imati na umu da su podložni *osobnom* to jest *subjektivnom* sudu koji ne mora biti objektivni, i neće obuhvaćati perspektivu i stav suprotne strane u debati. Ukratko, ovisi o osobi koja ga objašnjava, te nije provjerljiv niti se može jednako primijeniti na sve učenike jednako jer onaj koji ga objašnjava mu daje svoje značenje. Kod takvih pojmova je najbolje objašnjavati ih kroz dio debatnog casea koji slijedi tek nakon definicija (primjerice, to možemo objasniti kroz plan ili kroz argumente).

Svaka definicija se dijeli na 3 dijela:

POJAM	VIŠI POJAM	VRSNA RAZLIKA
Narkoman	Ovisnik	O drogi/ o cigaretama
Blagovaonica	Prostorija	Namijenjena jedenju/ namijenjena jedenju večere
Azija	Kontinent	Koji je najveći / koji je najveći na sjevernoj polutki

Zagreb	Glavni grad	RH/ kontinentalne RH
Premijer	Političar	Koji je na čelu Vlade/ koji je predsjednik stranke
Rat	Sukob	Koji ima vojne i civilne gubitke/ koji ima 2 suprotstavljene vojske

- Crvenom su označene moguće pogreške u vrsnim razlikama

Predložena izvedba:

Trajanje: 7 min

Aktivnost voditelja: Voditelj ponavlja sa učenicima sadržaj sa prošlog debatnog sastanka o definicijama.

Voditelj pita učenike za primjere definicija. Voditelj navodi učenike na objašnjenje za što nam definicije služe u debati i kakva je njihova funkcija u debati. Voditelj navodi učenike na primjere pogreška u definiranju te karakteristike definicija. Ukoliko se debatanti ne mogu samostalno sjetiti primjera teze ili pojmova, voditelj ih može navoditi sa primjerima iz materijala prošlog sastanka, ili iz primjera materijala ovog sastanka.

Aktivnost debatanata i očekivani odgovori: Učenici uz pomoć voditelja zaključuju da definicije:

Karakteristike definicija su:

1. Objektivne, a ne subjektivne - debatanti mogu navesti primjer iz neke debatne teze poput *Ovaj dom smatra da je opravdano prijaviti profesoru učenika iz razreda ukoliko vara na ispitu*. U ovoj tezi možemo razlikovati definicije *prijava, profesor, učenik, razred, varanje, ispit* ali je pojam *opravdano* subjektivan, odnosno interpretativan jer zahtjeva naše samostalno objašnjenje koje ne može biti objektivno.
2. Poštene prema afirmaciji i negaciji - debatanti mogu navesti primjere *neuravnoteženih* teza u kojima strana afirmacija i negacija nemaju jednaku mogućnost zastupanja svoje

strane. Primjer takve definicije bi bilo definiranje pojma *krađa* u tezi ODB smanjio kazne za krađe počinjene zbog siromaštva kao *kazneno djelo oduzimanja samo namirnica*. Točna definicija krađe bi bila da je to *kazneno djelo oduzimanja tuđe pokretnu i nepokretnu imovinu s ciljem prisvajanja*. Stoga valja zaključiti da bi tako suženje definicije bio nepošteno jer bi afirmaciju stavljalo u povoljniju poziciju.

3. Provjerljive (možemo provjeriti tu informaciju preko nekog članka, enciklopedije itd.). Debatant može navesti u definiciji *Sabora* da u svom sazivu ima oko 150 zastupnika. Ukoliko ne provjeri da je točan broj 151 zastupnik, ne bi trebao koristiti taj podatak u definiciji.
4. Oprimjerljive (npr. u tezi ODS da treba reformirati Vijeće UN-a navedete zemlje koje su u Vijeću sigurnosti UN-a). Definicija može ali ne treba sadržavati primjer. Debatanti mogu predložiti primjer današnje Sjeverne Koreje kao diktatorske zemlje

Pogreške u definicijama su:

1. Netočne definicije: primjeri su: “trokut je krug s tri jedinice”; “građanin je osoba koja nema državljanstvo”
2. Preširoke definicije: primjer je: “bolnica je institucija” gdje fali dodatno objašnjenje i suženje
3. Preuske definicije: primjer je “bolnica je institucija koja se bavi bolesnim umirovljenicima” gdje je objašnjenje previše suženo samo na jednu skupinu ljudi i bolesnika
4. Cirkularne definicije: primjer je “građanin je osoba koja ima građanske dužnosti” iz čega vidimo da je ovo definicija koja definira pojma koristeći isti taj pojam
5. Negativne definicije: primjer je “demokracija je politički sustav koji nije monarhija”

Trajanje: 5 min

Aktivnost voditelja: Voditelj dijeli debatantima zadatke iz Primjera tablice za učenike 1 da definiraju pojmove.

Voditelj prije podjele vježbe debatantima na jednom od ponuđenih primjera objašnjava dijelove definicija: pojam, *viši pojam* i *vrсна razlika*.

Primjerak tablice za voditelje

POJAM	VIŠI POJAM	VRSNA RAZLIKA
Pedijatar	Liječnik	Koji liječi djecu
NATO	Vojni savez	Sjevernoatlantski
Religija	Skup vjerovanja i vrijednosti	Koji ima svoje vjernike i svećenike
Stomatolog	Liječnik	Koji liječi zube
Koža	Ljudski organ	Koji je najveći
Udžbenik	Knjiga	Sa gradivom
Reality show	Televizijski program	Koji prate privatni život njegovih protagonista
iPhone	Mobitel	Tvrtke Apple
Kućanica	Žena	Koja se bavi održavanjem obitelji i kućanstva

Primjerak tablice za učenike

POJAM	VIŠI POJAM	VRSNA RAZLIKA
Pedijatar	Liječnik	
NATO		Sjevernoatlantski
	Skup vjerovanja i vrijednosti	Koji ima svoje vjernike i svećenike
Stomatolog		

Koža		Koji je najveći
Udžbenik	Knjiga	
Reality show		
	Mobitel	Tvrtke Apple
Kućanica		

Aktivnost debatanata i očekivani odgovori: Debatanti slušaju voditelja.

Trajanje: 8 min

Aktivnost voditelja: Voditelj po potrebi pomaže debatantima u samostalnom radu

Aktivnost debatanata i očekivani odgovori: Samostalan rad debatanata

Ukoliko učenicima vježba nije jasna, voditelj ih navodi moderiranjem i objašnjavanjem jednog od primjera iz gore navedenih tablica.

Trajanje: 10 min

Aktivnost voditelja: Voditelj moderira rasprava sa učenicima i provjerava odgovore.

Voditelj može ispraviti prvi odgovor prvog debatanta, a nakon toga može moderirati i navoditi debatante da si međusobno ispravljaju rezultate. U slučaju da debatant ponovi neku od pogrešaka u definiranju, voditelj može pitati debatante o kojoj je pogrešci riječ. Ukoliko nije ispunjena neka od karakteristika definicija, voditelj može pitati učenike koja karakteristika nije ispunjena u odgovoru debatanta koji iznosi svoje odgovore.

Voditelj može pitati učenike kako možemo provjeriti točnost odnosa između pojma, višeg pojma i vrsne razlike te napraviti zajedničku analizu na sljedećim primjerima:

NATO	je vojni savez	Koji je sjevernoatlantski
<i>Provjera: NATO je vojni savez koji je sjevernoatlantski.</i> <ul style="list-style-type: none">- <u>Svaki</u> vojni savez je NATO (tu smo provjerili i zaključili da nam viši pojam nije dovoljan za potpunu definiciju)- <u>Svaki</u> sjevernoatlantski vojni savez je NATO (tu smo provjerili i zaključili da nam je viši pojam sa vrsnom razlikom potvrdio da je definicija pojma NATO točna)		
Kružnica	Dio ravnine	Jednako udaljen od jedne točke
<i>Provjera: Kružnica je dio ravnine koje je jednako udaljen od jedne točke</i> <ul style="list-style-type: none">- <u>Svaki</u> dio ravnine je kružnica (tu smo provjerili i zaključili da nam viši pojam nije dovoljan za potpunu definiciju)- <u>Svaka</u> jednaka udaljenost od jedne točke koja je dio ravnine je kružnica (tu smo provjerili i zaključili da nam je viši pojam sa vrsnom razlikom potvrdio da je definicija pojma kružnica točna)		

Aktivnost debatanata i očekivani odgovori:

Debatanti samostalno iznose svoje rezultate zadatka te komentiraju rezultate i ostalih debatanata. Upućuju i na karaktersitike definicija koje su ponovili na početku sastanka, te na najčešće pogreške u definiranju ukoliko ih primjete.

Trajanje: 10 min

Aktivnost voditelja: 5. Podjela zadataka i zajednički rad na materijalima za razlikovanje između definicije i interpretacije

Voditelj prvo bira primjer jedne teze i razlikuje definicije i interpretacije. Potom moderira raspravu sa debatantima koji na ponuđenim tezama razlikuju definicije od interpretacije. Voditelj sa debatantima treba provjeriti odgovore ostalih debatanata te ih upućivati na komentiranje tuđih odgovora.

Primjerak tablice za voditelje sa odgovorima

TEZA	DEFINICIJE	INTERPRETACIJE
Ovaj dom smatra da bi glasovanje trebalo biti obavezno	<ul style="list-style-type: none">- Glasovanje- Obavezno	<p>/</p> <ul style="list-style-type: none">- <i>Ovisi o vrsti teze: Moguće je napraviti plan kako će biti obavezno ali to onda nije definicija već plan koji ste vi smislili</i>
Ovaj dom bi pregovarao sa teroristima	<ul style="list-style-type: none">- Pregovaranje- Teroristi	<p>/</p> <ul style="list-style-type: none">- <i>Ovisi o vrsti teze: Moguće je napraviti plan kako pregovarati, ali to onda nije definicija već plan koji ste vi smislili</i>
Ovaj dom bi legalizirao prostituciju	<ul style="list-style-type: none">- Legalizacija- Prostitucija	<p>/</p> <ul style="list-style-type: none">- <i>Ovisi o vrsti teze: Moguće je napraviti plan kako legalizirati ali to onda nije definicija već plan koji ste vi smislili</i>
Ovaj dom smatra da je smrtna kazna opravdana	<ul style="list-style-type: none">- Smrtna kazna	<ul style="list-style-type: none">- <i>Opravdanost u ovoj debati</i>
Ovaj dom smatra je organizirana religija sila dobra u svijetu	<ul style="list-style-type: none">- Organizirana religija	<ul style="list-style-type: none">- Sila dobra
Ovaj dom smatra da je ekologija bitnija od ekonomije	<ul style="list-style-type: none">- Ekologija- Ekonomija	<ul style="list-style-type: none">- <i>Bitnije u ovoj debati</i>

Ovaj dom smatra da nadzor elektronskih uređaja svoje djece donosi više štete nego koristi	- Elektronski uređaji - Djeca	- Šteta u ovoj debati - Korist u ovoj debati
Ovaj dom smatra da je jaka diktatura bolja od slabe demokracije	- (jaka) diktatura - (slaba) demokracija	- Bolje u ovoj debati
Ovaj dom bi zabranio nasilne video igre	- Zabrana (Nasilne) video igre	/ - Ovisi o vrsti teze: Moguće je napraviti plan kako zabraniti, ali to onda nije definicija već plan koji ste vi smislili
Ovaj dom smatra da izbore ljepote treba zabraniti	- Izbor ljepote - Zabrana	/ - Ovisi o vrsti teze: Moguće je napraviti plan kako zabraniti, ali to onda nije definicija već plan koji ste vi smislili

Aktivnost debatanata i očekivani odgovori:

Debatanti trebaju razlikovati pojmove koji su

- Subjektivni i nisu provjerljivi i ovise o njihovom osobnom stavu ili metodi objašnjavanja (intepretacija)
- Objektivni i mjerljivi te ovise o činjenicama (definicija)

Debatanti mogu navoditi primjere iz prijašnjih vježbi, ili iz svakodnevnog života.

